

Секція: Філологічні науки

Зінченко Ольга Зіновіївна

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри слов'янської філології та загального мовознавства

Київський міжнародний університет

м. Київ, Україна

ПАРАДИГМА ОБРАЗУ СВЯТОСТІ В ДАВНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ (X-XII СТ.)

Сьогодні українська література переживає перехідну епоху, коли ідеали і духовні сенси значно змінюються в бік утилітарності та прагматичності, розмивається їхній смисловий зміст, все більше значення набуває ідея загальної рівності всіх цінностей між собою. Феномен концепту святості та його сутність у різних аспектах намагалися дослідити багато вчених, але їх досягнення зводилися лише до різноманітної кореляції структурних елементів. Важливе досягнення в розкритті цієї концептуальної невизначеності належить давньоруському патристичному досвіду та християнській екзегезі. Тут доцільно згадати слова Жулинського М. Г : “Українська культура має орієнтуватися і на минуле, аби підняти з глибини традицій унікальний культурний капітал, і на майбутнє – з тим, щоб мобільно і гідно інтегруватись у глобальну культуру” [4, с. 36]. Тому прикладами стійких цінностей, які дозволяють зорієнтуватися в сучасних етичних оцінках та втілюють вищу моральність суспільства, є життя святих нашого народу.

Значний внесок у дослідження парадигми святості в давньоруську літературу внесли такі видатні вітчизняні та іноземні вчені як, Д. І. Абрамович, В. С. Горський, Р. Піккіо, О. М. Сліпушко, В. Н. Топоров, Г. П., Федотов, Д. І. Чижевський та інші.

Не дивлячись на попередні дослідження феноменів образу святості в давній українській літературі, ряд напрямів дослідження досі викликає значний науковий інтерес, пов'язаний із буттям і переосмисленням в різних складових давньоруської літератури релігійних концептів святості і гріховності, здійснюючи дескрипцію концептів в рамках колективного святоміфомислення та індивідуальної свято-міфотворчості. В таких концептуальних системах давньої української літератури образ святості володіє аксіологічним значенням та включає в себе такі конотації як мученики, стратотерпці, святі – носії високих моральних якостей (мовчальники, пісники, затворники). Крім того, в давньоруській літературі склалось різноманітне уявлення про феномен святості, що відбиває не тільки канонічні погляди, але й ідеї народної свідомості, звернені до своїх найбільш шанованих святих. Тому дослідження парадигми святості в давній українській літературі є темою актуальною.

Методологічною основою дослідження є принципи об'єктивності та історизму, конкретно – історичного підходу до явищ святості суспільного життя та їх відображення в києворуській давній літературі.

Досягнення святості це кінцева мета і відповідь православ'я на вічне питання людини: "Для чого жити?" або "В чому сенс життя?" Досягнувши святості людина реалізує себе як особистість, звільняючись від власного «я» в процесі злиття своєї енергії з енергією Бога. І тоді Бог невидимий стає видимим, завдяки накладанню двох енергій одна на одну і їх прояву в людині. І увага, яка приділяється святому стає тотожною увазі, що надається Богові. Кожне слово істини, сказане цією людиною стає істиною від Бога. Тепер реальна людина гріховна від народження, стає не тільки образом а й подобою Божою для всіх інших, носієм Бога в людському тілі, носієм і символом любові. Бог є любов (1Ів. 4:8) Любов як самозречення заради Бога та інших людей, передбачає зречення від волі тіла.

Література

1. Александров О.В. Старокиївська агіографічна проза XI – першої третини XIII ст. : Монографія. – Одеса: АстроПринт, 1999. 272 с.
2. Возняк М. Історія української літератури. У 2 кн. Кн. 1. Львів: Світ, 1992. 696 с.
3. Горский В.С. Философские идеи в культуре Киевской Руси. XI – начала XII вв. К.: Наукова думка, 1988. 213 с.
4. Жулинський М.Г. Духовна спрага по втраченій батьківщині. – [2-е вид.] – К.: Видавничий дім КМ Академія, 2002. – 65с.
5. Климова, С. М. Феноменология святости и страстности в русской философии культуры Текст. СПб. : Алетейя, 2004. С. 329.
6. Лихачов Д.С. Человек в литературе Древней Руси. 3-е изд. М.: Наука, 2006. 202 с.
7. Перетц, В.Н. Из лекций по истории древнерусской литературы. Ч. 1. Древнейший период (XI-XII вв.) / Проф. В.Н. Перетц . Изд. 2-е. Киев: Типо-лит. "Труд" М.В. Ельника, 1914. 328 с.
8. Пиккио Р. История древнерусской литературы. М., 2002. 352 с.
9. Топоров В.Н. Святость и святыя в русской духовной культуре. Т. I. Первый век христианства на Руси. М.: Гнозис; Языки русской культуры, 1995. 870 с.
10. Федотов Г.И. Святыя древней Руси. Москва: Московский рабочий, 1991. 276 с.
11. Чижевський Д.І. Історія української літератури (від початків до доби реалізму). Тернопіль: МПП "Презент", за участю ТОВ "Феміна", 1994. 480 с.